

Tekoäly toi oppimisen lopun ja uuden alun

12.1.2024

Kuherruskuukaudet tekoälyn kanssa ovat nyt ohi. Aikaa on kulunut yli vuosi siitä, kun tarjolle tuli ilmainen tai kuukausiveloitukseen perustuva tekoäly, joka pystyy tuottamaan melko luonnollista jälkeä. Tekoälyn käyttäminen on lisäksi tänä aikana yleistynyt, ja moni on ottanut sen työhönsä tai opiskeluunsa yhdeksi välineeksi muiden rinnalle tai ainakin päätynyt kokeilemaan tekoälyä.

Tekoäly teki vanhanaikaiseksi koulu- ja työtehtävät, jotka ovat sujuvinta tehdä tekoälyllä joko kokonaan tai osittain. Kouluille ja työpaikoille tehtiin ohjeita siitä, miten tekoälyyn tulee suhtautua ja miten sitä voidaan käyttää. Sitten ovat erikseen vielä yritykseen räätälöidyt tekoälyt ja ohjelmistorobotit. Saattoi olla havaintoja siitä, että oppiminen loppui tietyiltä osin kokonaan tässä vaiheessa. Tämä on ongelmallista siksi, että koulun tehtävä on olla paikka, jossa voi oppia uusia tietoja ja taitoja niin työtä kuin muutakin elämää varten. Mikään ei korvaa sitä, että opiskelijalla on tahto ja palo oppia ja kehittyä oman alansa ammattilaiseksi.

Nyt on hankalaa osoittaa mistään tekstistä sitä, kuka sen on kirjoittanut, vaikka teksti olisi eri keinoin sidottu kontekstiin eli synty-ympäristöönsä ja vaikka tekstissä olisi lähdeviitteet, eikä tämä asia koske pelkästään kouluja. Yleisen tason tekstituotosten ja myös ammatillisten tekstien arvo on kadonnut olemattomiin, jos niiden taso on sellainen, että ne voidaan tekoälyn avulla tuottaa melko helposti ja kohtuullisen vähäisen osaamisen avulla. Tekoäly pystyy koko ajan tuottamaan yhä vaativampia tekstejä. Tällä hetkellä jokaisen tekstituotoksen kohdalla herää kysymys, kuka tai ketkä ovat tekstin tuottaneet ja miten tekstin kirjoittamisessa on käytetty tekoälyä ja muita apuvälineitä, mikäli on tarvetta nämä asiat tekstistä tunnistaa.

Tekoäly tulee tuntea, jotta sitä voi käyttää työssä tai opiskelussa

Tekoälyn tuleminen lopetti tietyllä tapaa oppimisen, jos oppimista tarkasteltiin siitä maailmasta käsin, jossa tekoälyä ei ollut. Plagioinnin ja muun vilpin tunnistamisen vaatimukset opiskelussa muuttuivat aivan toisenlaisiksi tekoälyn myötä. Samoin oppimisen ja osaamisen tunnistamisen vaatimukset muuttuivat. Koulutehtävissä kun tulee antaa näyttö omasta oppimisesta ja osaamisesta. Lähteiden lisäksi on tarpeellista tietää, mitä välineitä tekstin tekemisessä on käytetty, koska näiden välineiden käytön oppiminen on opiskelijalle myös tarpeellista.

Nyt kun tekoälypöly on laskeutunut, voidaan huomata: työn tekeminen ja opiskelu ei ole muuttunut tekoälyn myötä yhtään helpommaksi. Edelleen tulee osata opiskelun ja oman ammattialan tiedot ja taidot. Lisäksi tulee tuntea ja osata käyttää tekoälyä, jotta sitä voi omassa työssä tai opiskelussa käyttää.

Olemme siirtymässä aikaan, jolloin tekoälyä käytetään yhä enemmän opiskelussa ja työssä. Voi olla hankalaa yksistään kouluja tarkastelemalla nähdä ja päättää, mihin tekoälyä kannattaa käyttää ja miten. Jos tarkastelee samaan aikaan yrityksiä, työelämää ja kouluja, voi olla helpompi nähdä, mihin tekoälyä on tarkoituksenmukaista käyttää. Hetken ajaksi vakiintuu se, mihin tekoälyä opiskelussa käytetään, kunnes taas tulee uusi murros. Opiskelu ja oppiminen muuttui jälleen kerran. Oppimisen lopusta siirrytään kohti uuden oppimisen alkua.

Sami Kautto
lehtori, KM, AmO
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Sami Kautto opettaa johtamista ja henkilöstöhallintoa Seinäjoen ammattikorkeakoulussa.

.